

[Afghanistan Digital Library](http://afghanistandl.nyu.edu/)

adl0076

<http://hdl.handle.net/2333.1/2rbnzsb7>

This is a PDF version of an item in New York University's Afghanistan Digital Library (<http://afghanistandl.nyu.edu/>). For more information about this item, copy and paste the "handle" URL above into a web browser.

When referring to or citing this item please use the "handle" URL and not this document or the URL from which you downloaded it.

All works presented on New York University's Afghanistan Digital Library website are, unless otherwise indicated, in the public domain. The images available on this website may be freely reproduced, distributed and transmitted by anyone for any purpose, commercial or non-commercial.

NYU Libraries, Digital Library Technical Services, dlts@nyu.edu

نظامنامه استانی

دولت علیه افغانستان

در مطبع دائرة تحریرات مجلس عالی وزیر ابرو طبع فرزند

یوم سه شنبه (۲۰) حل ۱۳۰۲ شمسی

تعداد طبع اول ————— ۲۵۰۰ جلد

نظامنامه اساسی دولت علیه افغانان

- ۱- دولت علیه افغانان اداره امور داخله و خارجیه خود را به استقامت
تأمه حائز بوده همه محلات و قطعات مملکت بزیر امر و اراده سفینه ملوکانه بصورت
یک وجود واحد تشکیل مییابد و هیچ حیثیت در اجزای مملکت تفریق کرده
ندارند.
- ۲- دین افغانان دین مقدس اسلام است و دیگر ادیان اهل هند و یهودی
که در افغانستان هستند بطریقه آسایش و آسومیه را با اختلال نکنند نیز تحت تفریق
ندارند.
- ۳- پایتخت مملکت افغانستان شهر کابل است امالی مملکت افغانستان بالمسادی بنظر حکومت
هستند که هیچ اقبالی امالی شهر کابل نسبت ب دیگر شهرها و قصبات مملکت محروسه افغانیه
ندارند.
- ۴- بنا بر ضوابط فوق العاده اعلا حضرت پادشاهان که در راه ترقی و تعالی و استقلال
مملکت افغانیه ابراز نموده اند مملکت بخیلیه افغانان متعصب میشوند که سلطنت
افغانستان بر اولاد این پادشاه ترفیخواه افغانیان باصول اولادیت انتخاب
اعلا حضرت پادشاهی و امالی مملکت انتقال میکند و ذات ملوکانه در همین جلوسل بریکه
سلطنت

بالمواجز شراف و انالی متعهد میشوند که مطابق شرع شریف و این نظامنامه
اساسی اجراء ادا حکومت نموده، استقلال افغانستان را رعایت و بر وطن و
خود صداقت نمایند

۵- ذات حضرت پادشاهی خادم و حامی دین بین اسلام و حکم را روپادشاه

عموم تبعه افغانستان است -

۶- امور مملکت بدریجه وزیران دولت (که براراده سنیه انتخاب و تعیین میشوند)

اداره میشود، و هر کدام وزراء مسئول امور متعلقه شان شناخته میشوند

ازین سبب ذات همایونی غیر مسئول میباشد -

۷- در خطبه یا ذکر نام پادشاهی ضرب گنه بنام پادشاه و تعیین رتب مناصب مطابق

قوانین مخصوصه و اعطای نشان انتخاب و تعیین صده اعظم و دیگر بیعت وزراء

و عزل و تبدیلی شان تصدیق نظامات عمومی و اعلان عزت شان، و حفظ

و اجراء احکام شریعیه و نظامیه و تواندانی عموم قوای عسکری افغانستان

و اعلان حرب، و عقد مصالحه و علی العموم معاهدات و عفو و تخفیف مجازات

قانونیه عمومی یا خصوصاً از حقوق بلبله یادشادهی شمرده میشوند -

حقوق عمومی و منیه تبعه افغانستان

۸- همه افرادی که در مملکت افغانستان باشند بلا تفریق دینی مذہبی تبعه افغانستان

میشوند صفت تابعیت افغانستانی مطابق نظامنامه مخصوصه تحصیل یا اضاحه کرده میشود

۹- کاذب تبعه افغانستان آزادی شخصی خود را مالک بوده حریت دیگر اشخاص را
اخلال و ضایع نمی کنند .

۱۰- حریت شخصیت از هر گونه تعرض و مداخلت مصونست ، هیچکس بدون امر
شرعی و نظامات مقتضیه تحت توقیف گرفته و مجازات کرده نمی شوند ، در
افغانستان اصول اسارت بالکل موقوف است ، از زن و مرد هیچکس
دیگر را بطور اسارت استخدام کرده نمیتواند .

۱۱- مطبوعات و اخبارات و اخلیت مطابق نظامنامه مخصوص آن آزاد میباشند
نشر اخبار فقط از حقوق حکومت و یا ایالتی تبعه افغانستان است ، درباره مطبوعات
خارجیه دولت علیه افغانستان بعضی شرائط و قیود نموده میتواند .

۱۲- تبعه افغانستان مطابق نظامات موضوعه براساس تجارت و صنعت و
زراعت هر گونه شکر کشف کرده میتواند .

۱۳- تبعه افغانستان مفرداً یا مجتمعاً اگر خلاف شریعت غرأ و یا نظامات دولت
از طرف مأمورین یا دیگران حرکت و رفتار کند ملاحظه کند به ادارات
دولت عرض میکند ، اگر در دولت حکومتی مرجع اش به بازخواست و استماع
عرض شان پرداخت نکنند ، علی الترتیب با فوق شان استه فاش نماید ، در صورتیکه
هیچیک بازخواست نکند و اساج حضور اشرف پادشاهی عرض نموده میتواند .

۱۴- امزد ریس بالکل آزاد است مطابق نصاب معارف ، عمومیته هر فرد تبعه افغانستان

عموماً بطور عمومی و خصوصی برای تدریسات مأذون و مجاز میباشند، اما
اشخاص اجنبی به استثنای نفری که برای تعلیم استخدام میشوند، بدخل
ملکت افغانستان به اقتضای اداره مکاتب مجاز نیستند.

۱۵- عموم مکاتب افغانستان در زیر نظارت و تقییش حکومت میباشند حکومت
بهمه اسباب و تدابیر که برای تربیه علمیه و ملیه همه تبع افغانستان برین
انظام و اتحاد میباشند نظر وقت میگیرد، اما اصول تعلیمیه که به امور اعتقاد
و مذهبیه اهل ذمه و افراد متماثله تعلق دارد اخلال کرده نمیشود.

۱۶- کادّه تبعه افغانستان بحضور شریعت غرّه و نظامات دولت در حقوق و
وظائف ملکت حق مساوات دارند.

۱۷- عموم تبعه افغانستان به اندازه قابلیت و اهلیت شان در همه امور
به اندازه احتیاج دولت استخدام میشوند.

۱۸- مالیات و محصولات مقررّه مطابق نظامنامه های مخصوصه برای تبعه
افغانستان به نسبت ثروت و اقتدار شان تعیین و گرفته میشوند.

۱۹- در افغانستان هر شخص از مال و ملک خودش که در تصرف او باشد در امر
اگر یک ملکی به مقصد منافع عمومی به کار دولت شود موافق نظامنامه مخصوصه
آن اولاً قیمت آن را بجا بش تا ویدیه نموده بعد ملک گرفته میتواند.

۲۰- مسکن و جابجایی هر فرد تبعه افغانستان از هر گونه تعرض مصونست و به پیکس از طرف

حکومت در سائره بون احکام نظامات بخانه شخصی جبراً استیذان دهنل
شده نیستوانند۔

۲۱۔ در محاکم عدلیه عرض و داد عمومی مطابق شریعت و اصول محاکم حقوقیه
و جزائیه فیصله کرده میشود۔

۲۲۔ مصادره و بیگار بالکل ممنوع است ، اما کار و تکالیفی که در زمان محاربه
پیش شود ، مطابق نظامنامه مخصوصه آن ازین قاعده استثنای است۔

۲۳۔ خارج نظامات دولت از پیکس چیزے گرفته نمیشود۔

۲۴۔ تسکین و دیگر انواع زجر تماماً موقوف است ، و خارج نظامنامه جزا عمومی و غیره
برای پیکس مجازات داده نمیشود

(وزراء)

۲۵۔ در افغانستان وظیفه اداره حکومت مفوض است به پیرت وزیر اداد اداره ^{مسئله}

در چین اجتماع هیئت وزراء ریاست مجلس را ذات ملوکانه ایفای نمایند
و اگر ذات شانانه تشریف نداشته باشند ، صدر اعظم بوظیفه ریاست مسیپرند
و اگر صدر اعظم اثبات وجود نداشته از جمله وزراء وزیر وزارت اول وظیفه
ریاست را ابرام میدارد۔

۲۶۔ وکیل که در حال غیاب یکی از وزراء تعیین میشود عیناً اختیارات و حقوق
همان وزیر اداد است۔

۲۷- در هر سال قبل جشن عمومی استقلال بیک روز مخصوصی که از طرف ذات
 شامانه معین فرموده میشود در زیر ریاست شهرباری یک دربار عالی انعقاد
 یافت، در بار مذکور کسبت از رجال مأمورین دولت و اکابر و اشراف
 که از طرف ذات شامانه انتخاب شده باشند، در مواجبه آن هر وزیر و مدیر
 مستقلاً اجزای آن و خدمات یکساله خودشان را علناً بیان و ایضاً خواهد نمود
 ۲۸- صدر اعظم و دیگر وزراء از طرف قرین الشرف پادشاهی انتخاب تعیین
 می شوند.

۲۹- مجلس وزراء مرجع امور مهمه داخلی و خارجی دولت است، مذاکرات مجلس وزراء
 و قرار دادنامه که تراج تصدیق میشوند بعد امضای حضرت بهایونی در
 معرض اجرا گذاشته میشوند.

۳۰- وزراء امورات مربوطه وزارت متعلقه خود را به اندازه که در حوصله اعتبارات
 خودشانست اجرا و حقوق آنها آنچه را سابقاً بحضور اشرف لوکانه تقیم میشود
 بحضور حضرت پادشاهی، و آنچه موافق تفصیل لایحه و طائف مجلس وزراء
 مواد متعلقه مجلس مذکور باشد به مجلس عالی وزراء تقدیم و القاریان به مجلس وزراء
 در مواد مقدمه موافق لایحه مناسبت مخصوصه مجلس وزراء اندا کرده و مبادت نموده
 حل و فصل آنرا در خود را امضای نمایند.

۳۱- هر یک از وزراء در ریاست عمومیه دولت شش ماه در امور موقوفه وزارت متعلقه

- خود خصوصاً بحضور اشرف ملوکانه مسئول شناخته میشوند۔۔
- ۳۲۔ در امورے که از حضورشان بیکے از وزرا و یا دیگر مأمورین امر شفا بی شود احکام تحریری آنرا به امضاے هما یونی حاصل دارند۔
- ۳۳۔ بیکے از وزراے دولت اگر از روے وظیفه ماموریت شان تحت محاکمه گرفته شوند، محاکمه آنها بدیوان عالی عاید و راجع است، و اصول محاکمه شان موافق نظامنامه مخصوص مجل فصل میگردود و دیگر عاودے شخصیه وزیر که خارج وظیفه ماموریت شان باشد، مانند سایر عایا به محاکمه عدلیت مراجعت مینمایند
- ۳۴۔ وزیرے که از طرف دیوان عالی تحت اختصاص می آید الی نتیجه و برائت شان از وظیفه وزارت معطل مینماید۔
- ۳۵۔ مقدار وزارت و تشکیلات دوائر و وظائف شان در نظامنامه تشکیلات اساسیه توضیح یافته۔

(مأمورین)

۳۶۔ بالعموم مأمورین مطابق موادے که در نظامات مخصوصه ایضاح گردیده بامور تہلکے که التیق و مناسب باشند تعیین کرده میشوند، و چو بیک مأمورین بازمانے که از وظیفه خود استعفی نشوند و یا از سوز رفتار شان موجب عزل نگردند و یا از طرف دولت بنا بر یک امر ضروری لازم تبدیل و موقوفی نباشند اسلا عزل و موقوف نیشوند، و مأموریتے که حسن سلوک و استقامت

خود را بر از نمایند استحقاق ترقی رتبه و ماموریت مستمری را و از بند -
 ۳۷- وظایف مامورین در نظامات مخصوصه تعیین و تفریق گردیده هر مامور موافق
 نظامنامه باشد مخصوص از وظایف موقوفه اش مسئول شناخته میشود -
 ۳۸- همه مامورین علی المراتب در اطاعت امر مافوق شان موافق نظامات دولت
 مکلف و موظف هستند ، و اگر از طرف امر مافوق آنها در اجرائی که امر خلاف
 نظامات دولت اصرار شود ، مامورین ماسخت شان بمرکز وزارت اطلاع نمایند
 و هرگاه بدون اطلاع مرکز و امر خلاف قانون را اجرا کنند ، آنها نیز مسئول
 شناخته میشوند -

مجالس مشوره و شورای دولت

۳۹- در مرکز دارالتسلطنه یک هیئت شورای دولت و در نائب الحکومه گی حکومتی
 اعلی و حکومتی های درجه اول دوم و سوم و مقامه داری یک یک مجالس مشوره
 موجود است -

۴۰- اعضای مجالس مشوره و شورای دولت از اعضای طبیعی و اختیاری
 انتخاب میگردد -

۴۱- اعضای طبیعی مجالس مشوره از مامورینی که در نظامنامه تشکلات گیتا
 توضیح یافته تشکیل میابد ، و اعضای طبیعی شورای دولت بامسادی تعداد اعضا
 انتخاب مشورے رأساً از طرف قرین اشرف العحضرت بهایونی تعیین و تعیین

کرده میشوند، اعضا کے نقشہ تماماً از طرف انہالی معین و مقرر میشوند، و در تمام صورت انتخاب آہنہادر نظامنامه تشکیلات اساسی مواد جداگانہ موجود است
 ۴۲۔ مجالس مشورہ و شورائے دولت علاوہ برہ نظامنی کہ در نظامنامه تشکیلات اساسی نشان داده شدہ بوظائف ذیل موطف اندہ۔

الف۔ براسے ترقی صناعات، تجارت، زراعت، معارف ہمہ تکالیف کہ لازم ہیں سنبند دولت عرض نمایند۔

ب۔ در خصوص الیات مخصوصت دولت و دیگر معاملات حکومت اگر مخالف اصول نظامات معاینہ نمایند بقصد اصلاح اینچنین امور بحکومت عرض و الملح نمودہ

ج۔ اگر حقوق کہ موافق این نظامنامه برہ انہالی داده شدہ از یکطرف اختلاف واضعہ ملاحظہ کنند، در نزد حکومت صلاحیت عرض و استغاثہ

را دارند۔

۴۳۔ فقرات کہ مجالس مشورہ و ولایات و محاللات بحضور نائب الحکومتہ و حکام

عرض و تقدیم نمایند، نتیجہ اندازہ اختیارات نائب الحکومتہ با و حکام باشد خودشان اجراء مافوق آنرا بوزارت متعلقہ همان شعبہ ارجاع مہیب دارند

از وزارت منسوبہ اش اگر لازم اجراء باشد اجراء نمودہ و الا بر وفق مادہ (۳۰)

تعمیل نمایند و اگر مستند مواد قانونیہ باشد بموجب قاعدہ (۴۶) این نظامنامہ

پروازند۔

۴۵- در فقرات که از مجالس مشوره برائے نائب الحکومه و حکام عالی عرض میشود،
و از جانب آنها الی ایک ماہ قیود و جوبے برائے شان ظاہر نشود و مجالس مشورہ
صلاحیت دارند کہ بشورائے دولت عرض جو کج خود را بنمایند۔

۴۶- شورائے دولت فقراتے کہ مجالس مشورہ شکایات می نویسند، رائی خود را
در ان باب با نوشتہ بوزارت متعلقہ بہان فقرہ اطلاع میدہد، اگر در اجرای آن
از طرف وزارت معطلی واقع شود، شورائے دولت آن فقرہ را تقدیم
حضور ہمایونی میسپتوانند۔

۴۷- نظامات دولت از طرف شورائے دولت تدقیق گردیدہ بجالس وزراء
تقدیم میشود، و بعد تصویب مجلس وزراء و منظوری حضور شاهانہ و
موقع اجرا میدراید۔

۴۸- علاوہ بر اعضاء طبیعتہ دائمی شورائے دولت مأمورین ملکی از نائب الحکومہ
الاحکام اعلیٰ از منصب داران عسکری تا لو امیر کہ از ماموریت بگذر
شدہ باشند، بہ استثنائے اشخاصی کہ در تحت محاکمہ بیاند در جملہ
اعضای طبیعتہ و را دولت موقتا الی تعیین ماموریت شان داخل شدہ
می توانند۔

۴۹- بودجه سالانہ را کہ بہ وزارت مالیہ تنظیم و ترتیب میشود، مطابق نظام
بودجه عمومی بشورائے دولت تقدیم مینمایند۔

۴۹۔۔ مقادلات و تعهدات کہ بہ اجانب میشود از طرف شوراسے دولت نگرہ
و تدقیق میگردد۔۔

(محاکم)

۵۰۔۔ در محاکم عدلیہ بہ نفع محاکمات بطور عانی اجراء می شود ، بعض فقرات کہ در
نظامہ مخصوصہ محاکم نشان داده شدہ ، محاکمہ آن را قاضی بطور مخفیہ اجراء
کرده میستواند۔۔

۵۱۔۔ در حضور محاکم ہر کس برائے محافظہ حقوق خود ہمہ وسائل مشرور و غیر مشرور
موردہ میستواند۔۔

۵۲۔۔ محاکم عدلیہ در ردیت و فیصلہ دعایہ کہ داخل وظیفہ نشان باشد تعطیل و
موقوفہ کردہ نمیستواند۔۔

۵۳۔۔ ہمہ محاکم از ہرگونہ مداخلت آزاد ہستند۔۔

۵۴۔۔ صنوف و درجات محاکم و صلاحیت نشان بہ نظامنامہ تشکیلات اساسی
ایضاح یافتہ۔۔

۵۵۔۔ بیچکس خارج محاکم عدلیہ برائے تصفیہ بعض فقرات مخصوصہ یک حکمہ
فوق العادہ تشکیل داده نمیتواند۔۔

(دیوان عالی)

۵۶۔۔ دیوان عالی خاص برائے محاکمہ وزراء سے دولت عند الاقضاء موقعا تشکیل مینماید

د بعد ایفا و سر انجام نمودن کار کے کہ با و سپردہ شد فسخ میشود۔

۵۷۔۔ طرز تشکل دیوان عالی اصول محاکمہ دران مطابق نظام منامہ مخصوص ان اجرا شود

امور مالیہ

۵۸۔۔ ہمہ محصولات دولت مطابق قانون مخصوص آن اخذ کردہ شود۔

۵۹۔۔ ہر سال برائے دارو اشد و مصارفات دولت یک بودجه تنظیم کردہ میشود

و این بودجه برائے و اروات و مصارفات دولت اساس بودہ ہر ادرات

و مصارفات لاروے آن اخذ و صرف میشود۔

۶۰۔۔ بعد از تطبیق و اجرا برائے بودجه سالانہ یک محاسبہ قطعہ تنظیم کردہ میشود

و این محاسبہ قطعہ مقدار حقیقی و اروات و صرفیات این سال را حاوی میباشد

۶۱۔۔ ہر اسے تحقیق و تدقیق اینکہ (آیا و اروات و مصارفات دولت حقیقتاً موافق نظاماً

بودجه ایفا گردیدہ است یا نہ) یک دیوان جنس تشکیل میاید (در خصوص دیوان جنس

نظام منامہ مخصوص موجود است)۔

۶۲۔۔ برائے تنظیم محاسبہ قطعہ و برائے تنظیم بودجه و صورت تطبیق و اجرا

آن نظام منامہ مخصوصہ موجود است۔

ادارہ و ولایات

۶۳۔۔ اصول ادارہ و ولایات از سہ قاعدہ اساسیہ منبئ است:۔ توسیع قانونیت

تفریق وظایف، تعیین مسؤلیت، بنا بر قواعد مذکور ہمہ وظائف امور ولایات

مطابق نظامات موضوعه تعیین و تفریق کرده شده است اختیارات
بأمورین نیز بر طبق نظامات مخصوصه محدود است، و هر نامور
در وظائف خود علی المراتب نزد مافوقش مسئول شناخته میشود.

۶۴- در ولایات از هر شعبه وزارت نامورین جداگانه مقرر هستند، افراد
انالی برائے اجراءے کاروانجلی حوائج خود ابتدا بمأمورین شعبات مرا
نمایند.

۶۵- اگر اجراءے کارانالی بمأموریتها نشود، و یا در باره آنها نامورین خلاف نظامات
دولت رفتار نمایند، افراد انالی از تعطیل کار و سوز رفتار آنها نزد مافوقشان
و عند الاقضاء نزد نائب الحکومه یا حکام اعلیٰ عرض و استعفا کرده میتواند.

۶۶- تشکیل دوائر بلدیة و وظائف آن در نظامنامه مخصوص توضیح یافته.
۶۷- هرگاه در یک حصه مملکت آثار عصیان و بغاوت که محل امنیت عمومی
باشد حس کرده شود، دولت اعلان حکومت عسکریته مینماید و اداره عسکریته
تشکیل مینماید.

مواد متفرقه

۶۸- برائے تبعه افغانستان درجه ابتدائیه تحصیل معارف حتمی و مجبوریست
درجات و تفرعات آن بیک نظامنامه مخصوص تعیین یافته که بر طبق
آن معسول میشود.

۶۹- یک ماده این نظامنامه اساسی پنج سبب و حیثیت تعطیل و یا حکم اجراء آن ساقط می شود.

۷۰- بنا بر ايجاب اگر از مواد دست درجه این نظامنامه اساسی لزوم تغییر و تبديل شود، بعد از آن ثلثان اعضاى شوراى دولت و تصویب مجلس عالی وزراء بحضور اشرف نمایونی عرض می شود، بعد منظوری حضور شاه تغییر و تبديل آن ممکن است.

۷۱- تشریح و تفسیر یک ماده این نظامنامه اساسی و دیگر نظامات دولت اگر لازم دیده شود، بشورای دولت حواله گردیده، بعد تصحیح و توضیح شوراى دولت و تصویب مجلس عالی وزراء طبع و نشر می شود.

۷۲- در حین تنظیم نظامات معاملات امانی و مقصیبات زمان مخصوصاً احکام شریعتیه بنظر دقت گرفته می شود.

۷۳- مصنوعات مکاتیب یکى از حقوق امانی است، و همه مکاتیب و رسائل محصولی امانی که توابع پوسته می شود، تا از طرف یک محکم جواز تجسس نشود در هیچ پوسته خانه و دیگر جا باز کرده نمیشود همچنان سربسته بمسل الیه سپرده می شود.

مواد این نظامنامه اساسی که به اتفاق آراء وزراء دولت و تمامی وکلاء ملت در مجلس لویه جرگه محتمل مشرتقی براساس دولت علیه افغانستان

تصویب یافتند و بهتصدد و بهقتاد و ده (۸۲۲) نفر اعیان مجلس تذکیر و روز قیامت
 آن مجسمه و امضا کرده اند منظور است و که حال آنرا در جمله نظامات دولست
 اجرای احکام سوادش را امر و اراقه میگردد
 این ترجمه فارسی با اصل نظامنامه اسامی اشخاصی موافق است -

✦ ✦
 ✦